

Список використаних джерел :

1. Kim M. The Growth of South Korean Soft Power and Its Geopolitical Implications. Journal of Indo-Pacific Affairs. Alabama: Air University Press, 2022.
2. Nye J. S. Soft Power: the Means to Success in World Politics. New York: PublicAffairs, 2004. 208 p.
3. Nye J. S. South Korea's Growing Soft Power. Project Syndicate. URL: <https://www.project-syndicate.org/commentary/south-korea-s-growing-soft-power-2009-11> (дата звернення 31.10.2024).
4. Xingnuo Li. Reasons for the Success of KPOP (Korean Popular Music) Culture in the International Spread. Advances in Social Science, Education and Humanities Research. 2022. Vol. 664. P. 2617–2621.
5. Yumin Oh. Comparison of the Factors Behind K-Pop's International Success and the Popular Music Industries of its Neighbors. BCP Social Sciences & Humanities. 2022. Vol. 20. P. 266–270.
6. Горлач П. Все, що ви хотіли, але боялися спитати про к-поп. Суспільне Культура. URL: <https://suspilne.media/culture/268901-vse-so-vi-hotili-ale-boalisa-spitati-pro-k-pop/> (дата звернення: 30.10.2024).

Федоренко Анастасія

*здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
Полтавського національного педагогічного
університету імені В. Г. Короленка
(науковий керівник – О. Лук'яненко)
(м. Полтава)*

РЕЛІГІЙНІСТЬ СУЧАСНОГО МОЛОДОГО ПОЛТАВЦЯ: СОЦІОКУЛЬТУРНИЙ АНАЛІЗ

У сучасному українському суспільстві релігійність є однією з ключових складових культурного й соціального життя. Релігійність студентів Полтавського педагогічного інституту в різні роки його існування була предметом вивчення Олександра Лук'яненка, Віти та Віталія Дмитренків [1–3]. Ми провели опитування серед студентів Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка, в ході якого було залучено 20 осіб, молодь віком від 17 до 21 років, 10 дівчат та 10 хлопців.

Під час опитування виявилось, що 40% дівчат не сповідають християнство, із них 3 раніше відносили себе до вірян православної церкви (УПЦ чи ПЦУ). Усі називають різну причину зміни власних релігійних поглядів. Наприклад, студентка другого курсу Катерина К. стверджує, що бабуся, яка була беззаперечним авторитетом, дуже вплинула на світогляд дівчини. Саме вона своїми історіями та розмовами звернула до вивчення та прочитання Біблії. Це ще більше розширило знання та уявлення про релігію. Катерина вірила, що існують янголи-охоронці, які з нами всюди над нашою головою. Тому дівчина дуже турбувалася про свого власного небесного покровителя. Проте, в 15 років,

коли вона почала поглиблено вивчати історію з психологією, то це не змогло узгодитися з вірою в її голові. Тож, ще підлітком вона прийшла собі до висновку, що релігія неправдива. Але зараз Катерина К. вірить у людську душу та почуття і в те, що людина майструє своє життя, її емоції, а особливо таке сильне як кохання, впливає на інших та змінює світ.

Інша респондентка, Карина С., розповідає, що розчарувалася у вірі. Раніше разом із родиною (в основному, бабусею та мамою) ходила до церкви євангельських християн-баптистів. Карина читала Біблію та старанно намагалася її зрозуміти. Проте з часом дівчина помічала, що слова парафіян відрізнялися від їхніх дій. Згодом родина почала примусово водити Карину С. до церкви. Дівчина почала помічати, як у літньому церковному таборі та гуртку інша молодь після відсторонення Катерини від церкви, її виходу на роботу та початку навчання, переставали сприймати її та дивилися як на чужу. Це стало останньою крапкою у шляху віри Карини С. Проте дівчина зараз стверджує, що не може точно сказати, які має погляди. Вона вірить, що є Творець світу, проте Хто це – не можна достеменно сказати. Карина С. говорить, що вона серйозно сприймає силу зірок та вірить у правдивість гороскопів.

Марія Н. має схожий досвід із Кариною С. Марія перестала вірувати через нав'язування віри та Бога від родичів. Дисонанс дій та слів завдав негативного забарвлення та повністю відбив будь-які намагання «прийняти Бога в серці».

Ксенія У. ніколи не відносила себе до прибічників християнства. Ксенія має своє бачення та вірування, схильна до сатанізму. У її понятті сатанізм – це любов до себе, повага до своїх кордонів та відстоювання власних інтересів, бо Бог, якщо станеться щось погане, скаже, що так і треба, а Люцифер схвалить помсту й відновлення рівноправ'я. Дівчина має своє поняття устрою цього світу. Для неї існує рай та пекло, які не в цьому світі, а поза ним, у певному вакуумі. Рай знаходиться зверху, і там повторюються найщасливіші моменти життя людини. У пеклі навпаки, люди проживають найгірші спогади. Всюди існує своя ієрархія. В Раю для неї мешкає Бог, який не має єдиної форми, може набувати будь-які, архангели, до яких дівчина відносить і Ісуса Христа, серафими, ангели, купідони, душі померлих людей. Пекло – місце, де живе Люцифер, ображений скинутий Божий син, 7 смертних гріхів-демонів, якіє рицарями пекла. Такі уявлення були сформовані нею у 13 років із появою інтернету в її щоденні.

Отже, у двох респондентів є спільний фактор відсторонення від віри – зневіра та розчарування після дисонансу дій та слів людей, та через надмірне нав'язування своїх поглядів.

Інші 6 дівчат відносять себе до вірян християн православного сповідання, проте всі вони, як стверджують самі, вірують частково та дещо нестандартно з особистими переконаннями. Єлизавета Л. упевнена, що існує рай та пекло, які розташовані на небі як двоє воріт, де рай – світлий, білий, має золоті ворота; а

пекло – чорні ворота, у середині все в сірих, чорних, червоних кольорах. Біля цих воріт стоять Ісус та Диявол, які й вирішують, хто куди потрапить. Також існують ангели-охоронці, які закріплюються за кожною людиною та допомагають їй. Ще є демонята, які навпаки заважають людям та підставляють їх. Про існування таких «істот» думка сформувалася від мультфільмів та бабусі. Також Єлизавета Л. запевняє, що душі померлих родичів з Раю стежать за нами та допомагають у певних моментах. Дівчина також вірить, що ікони є сильними оберегами. Таке уявлення сформовано на основі розповідей родичів та власних міркувань. Але Єлизавета нічого не може сказати про існування Бога-Отця, не пояснює існування Святого Духа та діяльності апостолів, для неї це щось скоріше міфічне, тому дівчина схиляється до того, що їх не існує.

Ірина З. розповідає, що існує добро й зло, які плетуть свої вітрила на безкрайньому океані долі: добро – яскраве, світле, як промінь сонця; зло – темне, холодне, як тінь у глибині лісу. У цьому океані плавають душі, шукаючи свій берег, своє щасливе закінчення. Чи може навіть свою втрачену гілку, щоб причепити до неї відновлення судьби. Але долі вирішуються на перехрестях доріг, де зустрічаються ангели та демони, що ведуть їх на шлях. Ірина ще вірить у народні перекази про духів, які мешкають у гаю та озерах, а також у захисники обереги, що рятують від лиха. Проте не сприймає одну конкретну істоту Бога, але переконана, що є сила духу, яка пробуджується в людині та вчить її добру й милосердю. Таке бачення сформоване завдяки бабусі та власним міркуванням. Євгенія Л. ділиться своїми думками про Бога, якого ідентифікує з Ісусом Христом – творцем світу та всього живого у ньому, який наділяє людей благодаттю та допомагає їм утворювати добро. Вона вірить у присутність ангелів-охоронців, які від народження оберігають та стежать за кожною людиною, які призначені для її захисту та допомоги. Проте не сприймає магічну силу ікон та хрестика, вважаючи, що духовність і відношення з Богом не залежать від зовнішніх символів. Уявлення про світ та вірування сформовано на основі віровчень батьків Євгенії, які вона чує та сприймає з дитинства. Юлія Л. вірує в Бога, який для неї постає в образі Ісуса Христа. Вона вважає, що Бог дивиться за нами, направляє наші кроки та оберігає нас. Проте вона має сумніви щодо походження людей і не може дати однозначної відповіді на це питання. Існування Диявола та чортів також під сумнівом, але у випадках, коли стається щось негативне, вона відчуває віру в їхнє існування. Ангели-охоронці для неї реальність, і вона вірить у їхню присутність та захист, особливо випадки, коли здається, що трапляється щось дивне або надзвичайне, що рятує життя. Щодо Раю та Пекла, вона частково вірить у їхнє існування, розглядаючи їх як світле та темне місця, але нічого більше про них не знає. Для неї хрестика та ікони мають велике значення як обереги від негативу та злих сил. Ця віра сформувалася в неї дуже сильно та стабільно, особливо через випадки, коли вона відчувала їхню

захисну силу та вплив на своє життя. Уявлення сформовано на власному сприйнятті із самого дитинства слів рідних людей. Владислава П. так само сприймає Бога, як і Юлія Л. Владислава вважає, що Бог дивиться за нами, направляє наші кроки та оберігає нас. Проте вона має сумніви щодо походження людей і не може дати однозначної відповіді на це питання. Існування Диявола та чортенят також під сумнівом, але у випадках, коли стається щось негативне, вона відчуває віру в їхнє існування. Ангели-охоронці для неї реальність, і вона вірить у їхню присутність та захист, особливо випадки, коли здається, що трапляється щось дивне або надзвичайне, що рятує життя. Щодо Раю та Пекла, вона частково вірить у їхнє існування, розглядаючи їх як світле та темне місця, але нічого більше про них не знає. Для неї хрестика та ікони мають велике значення як обереги від негативу та злих сил. Ця віра сформувалася в неї дуже сильно та стабільно, особливо через випадки, коли вона відчувала їхню захисну силу та вплив на своє життя. Ірина К. розповідає, що Бог існує та сидить на небесах. Він створив усе на світі й породив людей. Ісус Христос є, бо просто люди про нього говорять, але Його ролі немає, тому їй фактично на Нього байдуже. Для дівчини Рай та Пекло й вхід до них – це двоє воріт, де Рай справа, а в Пекло зліва. Рай – це світле місце, куди попадають добрі душі. Вони ж і є ангелами охоронцями, тобто за кожним з неба слідкує та оберігає душа померлого родича з Раю. І ці думки переплітаються з поглядами Єлизавети Л. На думку Ірини К., що і як влаштоване у Пеклі, невідомо, і їй навіть думати за це не хочеться. Виникає страх і тривога, тож поглиблення в цю тему немає. Проте чорти й біси існують точно та приходять до нас виключно в снах як нічні жахи. Також у дівчини є велика віра в силу хрестика та ікон як оберегів, особливо в ікони Божої Матері, силу церкви, яка фактично є місцем для світлих думок та очищення тіла й розуму. Ірина К. стверджує, що духів родичів можна зустріти та побути поруч із ними на кладовищі. Ще якщо цей родич наснить і щось попросить уві сні, то це обов'язково треба виконати. До того ж присутня віра в духа природи, який і створив Бог. Цей дух уособлюється в образі маленької дівчинки-дерева, і якщо робити природі боляче, то це й відобразиться на ній. Свідоме уявлення вірування в Ірини сформовано приблизно в 14 років на основі розмов та розповідей родичів, які справили серйозне враження на дівчину.

Отже, підсумувавши думки та погляди дівчат, можна вивести таку тенденцію. Усі вони з дитинства могли відносити себе до християнських деномінацій, на такий світогляд в усіх впливало ближнє оточення – сім'я. У 40% опитаних дівчат відбувається переломний момент, де 20% відчули дисонанс та певне лицемірство парафіян, 10% – з дорослішанням та вивченням історії змінили погляди, 10% – сформували їх кардинально різні на основі побаченого в інтернеті в підлітковому періоді.

При опитуванні 10 хлопців було виявлено, що з них двоє (20% зі 100%) відносять себе до атеїстів. Дмитро Д. розповідає, що із самого дитинства теми віри йому була не близькою, та й ніхто йому її не нав'язував. Хлопець дотримується думки, що життя пішло лише шляхом еволюції, а після смерті нічого не існує. Олександр К. так само відносить себе до атеїстів із тих самих причин, що й Дмитро Д., проте ще додає, що існує карма та доля, але обґрунтування цьому не має, говорить: «Бо воно так і є». Уявлення сформовано на основі власного життєвого досвіду – подій, які підвели до такого вибору вірування. Інші 8 хлопців (80% зі 100%) говорять про певну нейтральність, часткову або власне інтерпретовану віру. Роман Г. розповідає, що сім'я вірить в існування Бога, проте великої набожності немає, що й передали йому. Сам Роман Г. каже, що для нього Бог є тотожним Ісусу Христу, він просто є та робить добро. А диявол існує та просто робить зло. Інших пояснень та обґрунтувань немає. Хлопець не сприймає церкву та ікони, які вважає просто за зображення. Раю та пекла для нього також не існує, після смерті нічого немає. В'ячеслав Т. говорить про свою часткову віру. Бог для нього, так само як і для Романа Г., тотожний Ісусу Христу, саме він створив світ та все живе у ньому, допомагає людям, творить добро. Ще В'ячеслав Т. стверджує, що існують ангели-охоронці, які оберігають та стежать за людиною, яка приставляється до них з народження цієї людини. Уявлення сформовано на основі вірування батьків та виходячи з їхньої поведінки, що стало моделлю для хлопця.

Олександр П., який є близьким другом дитинства В'ячеслава Т., має такі самі уявлення. Це зумовлено однаковим контекстом виховання та впливом зовнішнього світу на хлопців. Артем Б. має таке ж уявлення, як і Роман Г., В'ячеслав Т. та Олександр П., про Бога, який є тотожним Ісусу Христу, який дивиться за людьми, направляє та оберігає їх. Але звідки пішли люди, Артем Б. не знає, має сумніви та достеменно йому сказати важко. Існування Диявола та чортів для нього теж під питанням, але ситуативно віра в них є, а саме тоді, коли стається щось погане, що ніяк фізично та аргументами не можна пояснити. Ангели-охоронці, на його думку, існують та оберігають нас і стежать за кожним зверху з неба, при чому це наші близькі люди, які померли та потрапили в Рай. Віра в них у нього закріпилася через випадки з будення, де, на його думку, якесь чудо рятувало життя хлопця. Частково Артем Б. вірить у Рай та Пекло, тобто ті місця, які просто існують (світле/темне), але більше нічого нам не відомо про це. У нього жуже потужна віра в силу хрестиків та ікон як в обереги від нечистого та поганого.

Артем Т. розкажує, що сам не може точно сказати, як воно все є насправді, проте вірить в ідею Бога, тобто допускає існування певного творця зверху, та стверджує: «Людина повинна в щось вірити». З дитинства в хлопця було сформоване поверхнєве уявлення про християнство його сім'єю, але в

підлітковому віці з підростанням та вивченням історії погляди змінюються, коли Бог просто як певний нематеріальний творець, але при цьому теорії походження людей допускаються всі. Артем Т. серйозно говорить про потойбічні сили, для нього чорти та демони уособлюються страхами в нашій голові. Але хлопець критично не сприймає церкву, адже для нього це викачка грошей та засіб управління людьми. Він не визнає хрестики й ікони, не вірить в ангелів-охоронців і диявола.

Владислав М. розповідає, що все живе на землі – це лише початок, а справжнє життя починається після смерті. Він вірить в існування потойбічного світу, де душі померлих переходять і знаходять своє місце в Раю або Пеклі, залежно від їхніх дій і вірувань у житті. Існують ангели й демони, які впливають на наше життя, направляють нас у виборах та надихають на добрі та злі вчинки. Для Владислава важлива роль належить іконам, оберегам та молитвам, які сприяють зв'язку з потойбічним світом та отриманню допомоги від вищих сил. Він вважає, що наші дії в цьому житті впливають на наше майбутнє в потойбічному світі, тому важливо дотримуватися моральних норм і принципів. Уявлення Владислава М. сформовано на основі прийняття віри близької людини – дідуся, який замінив йому важливу чоловічу роль – батька.

Михайло К. дотримується думки, що існування Бога є беззаперечним, всевишньому приписує велику силу та вплив на події у світі. Уявляє, що Бог розташований в нематеріальній частині, яка перебуває вище неба, і має своє королівство. Ісус Христос для нього не є головною фігурою. Крім того, він вірить в ангелів-охоронців, які, на його переконання, присутні та допомагають керувати долею кожної людини. Також він має віру в силу ікон як оберегів, які, за його уявленням, наділені особливою захисною силою. На формування такого світогляду Михайла вплинула сім'я та власні спостереження із життя.

Отже, підсумувавши думки та погляди хлопців, можна вивести таку тенденцію: Усі вони з дитинства могли відносити себе до християнських вірян, на такий світогляд в усіх впливало ближнє оточення – сім'я. Далі 20% зі 100% хлопців із самого дитинства ніколи не цікавилися та ніхто їм не нав'язував християнські погляди, тож це не відгукується їм у середині. Інші 80% інтерпретують віру, відштовхуючись від поглядів свого близького оточення.

Список використаних джерел :

1. Lukyanenko O. V., Dmytrenko, V; and Dmytrenko, V. Religion and Atheism in Everyday Day Life of the Ukrainian Educators in the 1920s-1930s. *Occasional Papers on Religion in Eastern Europe*: Vol. 43: Iss. 9, Article 4. P. 47–69.
2. Лук'яненко О. В. Віра і безбожництво у середовищі освітян України першої половини ХХ століття: полтавський акцент. *Держава і Церква в новітній історії України* : збірник наукових статей за матеріалами VI Всеукр. наук. конференції «Держава і Церква в новітній історії України» (25–26 жовтня 2017 р.). Полтава: ПП «Астра», 2017. С. 225–239.

3. Лук'яненко О. В. На межі раціонального та трансцендентного: освітньо зорієнтоване дозвілля та віра у педагогічних інститутах УРСР доби «відлиги» (ч.1). *Гілея : науковий вісник : Збірник наукових праць*. 2015. Випуск 97. С. 85–87.

Федорченко Артем

*здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти
Полтавського національного педагогічного
університету імені В. Г. Короленка
(науковий керівник – О. Штепа)
(м. Полтава)*

ЦІННІСНІ ОРІЄНТИРИ ЕПОХИ ВІДРОДЖЕННЯ В СУЧАСНІЙ ФІЛОСОФІЇ ОСВІТИ

Епоха Відродження була часом значних культурних, наукових та філософських змін, що суттєво вплинули на розвиток європейського суспільства. Це був період повернення до античної спадщини, розвитку гуманізму, індивідуалізму та нових підходів до пізнання світу. Значення цих ідей відчувається і в сучасній філософії освіти, яка під впливом ренесансних ідеалів спрямована на всебічний розвиток людини, стимулювання критичного мислення, творчості та самостійного пошуку знань.

Ціннісні орієнтири Відродження стали основою для багатьох сучасних педагогічних концепцій, орієнтованих на всебічний розвиток особистості, розкриття її потенціалу та культивування творчих здібностей. Таким чином, вони є фундаментом сучасних освітніх систем, які сприяють формуванню автономних, мислячих індивідів, здатних до самореалізації та ефективної адаптації в умовах сучасного суспільства.

Гуманізм та антропоцентризм

Однією з найважливіших рис епохи Відродження є гуманізм. Антична ідея антропоцентризму, де людина є центром Всесвіту, була відроджена й розвинена гуманістами, що підкреслювали неповторність кожної особистості, її духовний і фізичний потенціал. Філософи та вчені Відродження, такі як Піко делла Мірандола, Леонардо да Вінчі та Мішель Монтень, ставили акцент на розвиток інтелектуальних та моральних якостей особистості [2, с. 30].

Сучасна філософія освіти успадкувала ці гуманістичні цінності, зокрема прагнення до всебічного розвитку особистості та підготовку її до активного життя в суспільстві. Освіта має на меті формувати не тільки знання та навички, а й світогляд, духовні орієнтири та моральні принципи. Наприклад, концепція «навчання протягом життя» (lifelong learning), яка активно розвивається в сучасній освітній філософії, відповідає ренесансному ідеалу універсальної людини, здатної до постійного самовдосконалення.